

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

PATENTMAKSA

10.04.2019.

Saturs

Kas ir patentmaksā	3
Patentmaksas maksātāji	3
Patentmaksas profesijas	5
Samazinātās patentmaksas maksātāji	6
Patentmaksas vai samazinātās patentmaksas reģistrācijas kārtība	7
Ieņēmumu uzskaitē.....	8
Patentmaksas piemērošanas kārtība.....	8
Saistošie normatīvie akti.....	9

Kas ir patentmaksa

Patentmaksa ir valsts noteikts vienots fikss maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par fiziskās personas saimniecisko darbību.

[Ministru kabineta 2018.gada 16.janvāra noteikumi Nr. 28 "Kārtība, kādā piemērojama patentmaksa fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā, un patentmaksas apmērs"](#).

Patentmaksas maksātāji

Ja saimnieciskās darbības veicēja ieņēmumi iepriekšējā gadā **nepārsniedz 15 000 euro** un saimnieciskajā darbībā, par kuru maksā patentmaksu, **nenodarbina citas personas**, fiziskās personas iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu vietā var izvēlēties maksāt patentmaksu šādās saimnieciskās darbības jomās:

- ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība;
- apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi;
- amatniecības izstrādājumu izgatavošana;
- floristika;
- fotografēšanas, videoieraksta un audioieraksta pakalpojumi;
- skaistumkopšanas pakalpojumi;
- privātie mājsaimniecības pakalpojumi;
- mājas aprūpes pakalpojumi.

Patentmaksu var izvēlēties maksāt, ja atbilstoši paša cilvēka prognozei gada saimnieciskās darbības ieņēmumi (pārrēķinot uz pilnu gadu) **nepārsniegs 15 000 eiro**.

1.piemērs

Jānis K. ir juvelieris, kurš reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs. 2018.gadā Jānis K. strādāja ar 10 000 eiro lielu apgrozījumu. 2019.gadā Jānis K. plāno 14 000 eiro lielu apgrozījumu. Tāpēc Jānis K. no 01.02.2019. izvēlējās maksāt patentmaksu, jo atbilstoši maksātāja prognozei 2019.gada ieņēmumi nepārsniegs 15 000 eiro.

Ja saimnieciskās darbības ieņēmumi gadā **pārsniedz 15 000 eiro**, tad sākot ar nākamo mēnesi nodokļus vairs nevar maksāt patentmaksas veidā. Cilvēks var atkārtoti izvēlēties maksāt patentmaksu ne agrāk kā pēc pieciem gadiem.

2.piemērs

Jānis K. ir juvelieris, kurš no 01.02.2018. maksā patentmaksu. Jānis K. līdz 05.05.2018. kontā ir saņēmis 15 000 eiro. Tāpēc no 01.06.2018. Jānis K. saimnieciskās darbības apliekamo ienākumu aprēķina saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.pantu. Jānis K. var atkārtoti izvēlēties maksāt patentmaksu ne agrāk kā no 01.06.2023.

Patentmaksas maksātājs vienlaikus nevar būt:

- saimnieciskās darbības veicējs, kas saimnieciskās darbības ienākumu nosaka saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11. (izņemot šā likuma [11.panta divpadsmito daļu](#)) vai [11.¹ pantu](#);

3. piemērs

Pašnodarbinātā persona Dzintra B. sniedz grāmatvedības pakalpojumus. Brīvajā laikā Dzintra B. nodarbojas ar pinumiem. Produkciju realizē svētku tirdziņos. Šajā situācijā Dzintra B. nevar reģistrēties kā patentmaksas maksātāja, jo ir jau reģistrējusi saimniecisko darbību. Taču Dzintra B. var pārdot savus pinumus kā pašnodarbinātā.

4. piemērs

Pašnodarbinātais Dzintars K. iznomā nekustamo īpašumu, ir paziņojis Valsts ieņēmumu dienestam par saimnieciskās darbības neregistrēšanu un no nomas maksas maksā 10% iedzīvotāju ienākuma nodokli. Brīvajā laikā Dzintars K. nodarbojas ar fotografēšanu. Šajā situācijā Dzintars K. var maksāt patentmaksu par fotografēšanas ienākumiem.

- mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs;
- pakalpojumu sniedzējs saimnieciskās darbības veicējam (arī komersantam) viņa saimnieciskās darbības ietvaros, ja saimnieciskās darbības veicējs (arī komersants) darbojas tajā pašā saimnieciskās darbības jomā, par kuru cilvēks maksā patentmaksu.

Saimnieciskajā darbībā, par kuru maksā patentmaksu, **nedrīkst nodarbināt citas personas.**

Patentmaksātāji ir sociāli apdrošināti invaliditātei un pensijai, jo 67 % no maksājuma ir valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, 33 % – iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Patentmaksas profesijas

Nr. p. k.	Profesija vai saimnieciskā darbība	Patentmaksa vienam kalendāra mēnesim (<i>euro</i>)	
		Rīgas pašvaldības teritorijā	pārējās pašvaldību teritorijās
1. Ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība, kā arī apģērbu un apavu izgatavošana un labošana			
1.1.	tekstila, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, šuvējs, drēbnieks, piegriezējs)	100	50
2. Pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi			
2.1.	precīzijas izstrādājumu izgatavotājs (piemēram, pulksteņmeistars)	100	50
2.2.	mūzikas instrumentu skaņotājs	100	50
2.3.	juvelieris	100	50
2.4.	slēdzeņu atslēdznieks	100	50
2.5.	kalējs	100	50
2.6.	kapu/akmens plākšņu izgatavotājs, akmeņkalis	100	50
2.7.	kurpnieks, apavu labotājs, apavu tīrītājs	100	50
3. Amatniecības izstrādājumu izgatavošana			
3.1.	podnieks vai tam radniecīgas profesijas speciālists (piemēram, keramiķis)	100	50
3.2.	stikla izstrādājumu izgatavotājs un apdarinātājs	100	50
3.3.	apgleznotājs, gravētājs un kodinātājs	100	50
3.4.	koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, mīksto un koka rotaļlietu izgatavotājs)	100	50
3.5.	mūzikas instrumentu izgatavotājs un labotājs	100	50
4. Floristika			
4.1.	florists un floristikas speciālists	100	50
5. Fotografēšanas, videoieraksta un audioieraksta pakalpojumi			
5.1.	fotogrāfs, mākslas fotogrāfs, kinooperators un audioieraksta operators	100	50
6. Skaistumkopšanas pakalpojumi			
6.1.	frizieris un skaistumkopšanas speciālists (piemēram, frizieris, grimētājs, kosmetologs, kosmētiķis, nagu kopšanas speciālists, parūku meistars, pirtnieks, stilists, vizāžists, tetovētājs, dekoratīvās caurduršanas meistars)	100	50
7. Privātie māsaimniecības pakalpojumi un mājas aprūpes pakalpojumi			
7.1.	skursteņslauķis	100	50
7.2.	mājkopotājs, apkopējs un palīgs mājas darbos (piemēram, logu mazgātājs, zāles pļaušanas un krūmu griešanas pakalpojumu sniedzējs)	100	50
7.3.	auklis, guvernants, aprūpētājs, skolēnu pavadonis, privātskolotājs	100	50
7.4.	fizioterapijas speciālists (piemēram, fizioterapeits masieris)	100	50

Samazinātās patentmaksas maksātāji

Samazinātā patentmaksa ir patentmaksas veids — vienots fiksēts maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumus par fiziskās personas saimniecisko darbību.

Cilvēkam ir tiesības maksāt samazināto patentmaksu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- tam ir piešķirta vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi) un tam ir tiesības piemērot pensionāra neapliekamo minimumu vai tas ir atzīts par personu ar 1. vai 2. grupas invaliditāti;
- tā saimnieciskās darbības ieņēmumi iepriekšējā gadā nepārsniedz 3000 eiro;
- vienlaikus nav saimnieciskās darbības veicējs, kas saimnieciskās darbības ienākumu nosaka saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" (izņemot šā likuma [11.panta divpadsmito daļu](#), t.i., ir paziņojis VID par saimnieciskās darbības neregistrēšanu, gūstot ienākumu no īpašuma (iznomājot vai izīrējot nekustamo īpašumu (arī pārdodot īres tiesības), nododot lietu tālāk apakšnomniekam vai apakšīrniekam, iznomājot kustamo mantu vai gūstot samaksu par dabas resursu izmantošanu vai izmantošanas aprobežojumiem) vai gūstot ienākumu no kustamas lietas atsavināšanas) vai [11.1 pantu](#);
- vienlaikus nav mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs;
- vienlaikus nav pakalpojumu sniedzējs saimnieciskās darbības veicējam (arī komersantam) viņa saimnieciskās darbības ietvaros, ja saimnieciskās darbības veicējs (arī komersants) darbojas tajā pašā saimnieciskās darbības jomā, par kuru patentmaksas maksātājs maksā patentmaksu;
- tas nav algas nodokļa maksātājs.

Samazinātā patentmaksa ir 17 eiro gadā vai 9 eiro pusgadā.

5. piemērs

Dzintars K. ir pensionārs un vēlas piedalīties 05.10.2019. rudens gadatirgū, piedāvājot apgleznotas krūzes un glāzes. Izvēloties kļūt par samazinātās patentmaksas maksātāju, Dzintaram K. jāreģistrē saimnieciskā darbība ne vēlāk kā septiņas darba dienas pirms kalendāra mēneša, kad ir attiecīgais gadatirgus, t.i., līdz 20.09.2019. Šajā gadījumā Dzintaram K. jāveic samazinātās patentmaksas maksājums par pusi no kalendāra gada, t.i., deviņi eiro.

Samazinātās patentmaksas maksātāji **nav sociāli apdrošināti**, jo samazinātā patentmaksa ir tikai iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Patentmaksas vai samazinātās patentmaksas reģistrācijas kārtība

Patentmaksas vai samazinātās patentmaksas **maksātāju reģistrē Valsts ieņēmumu dienests**. Fiziskā persona iesniegumu iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam un veic patentmaksas vai samazinātās patentmaksas maksājumu valsts budžeta kontā.

Fiziskā persona, kura ir Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietotāja, **iesniegumu** var iesniegt, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu. Sadaļā "Dokumenti" izvēlas no veidlapas iedzīvotāju ienākuma nodokļa dokumentu un iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestam par reģistrāciju patentmaksas vai samazinātās patentmaksas veikšanai. [Iesniegumu](#) var arī iesniegt, nosūtot pa pastu vai klātienē.

5. piemērs

Iesniegums par reģistrāciju patentmaksas vai samazinātās patentmaksas veikšanai

Lūdzu mani reģistrēt

patentmaksas

samazinātās patentmaksas

veikšanai no 2018. gada 1. jūlija

1.	Vārds, uzvārds	Jānis Kalniņš
2.	Personas kods	111111-22222
3.	Tālruņa numurs	2XXXXXXX
4.	E-pasta adrese	XXXXXXX@GMAIL.COM
5.	Pasta adrese	Robežu iela 1, Alojās pag., Alojās nov.
6.	Profesiju grupa un profesijas, kurā(-ās) tiks veikta saimnieciskā darbība, vai saimnieciskā darbība(-as) atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 16. janvāra noteikumu Nr. 28 "Kārtība, kādā piemērojama patentmaksa fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā, un patentmaksas apmērs" 1. pielikumā norādītajam kārtas skaitlim	2.4.-Slēdzeņu atslēdznieks, Alojā (profesijas numurs(-i) un nosaukums(-i), darbības vieta)
7.	Pamatdarbības vieta	Robežu iela 1, Alojās pag., Alojās nov.
8.	Patentmaksas piemērošanas termiņš	☐ uz vienu kalendāra mēnesi ☐ uz trim kalendāra mēnešiem ☐ uz sešiem kalendāra mēnešiem ☐ uz vienu kalendāra gadu
9.	Samazinātās patentmaksas piemērošanas termiņš	☒ uz sešiem kalendāra mēnešiem ☐ uz vienu kalendāra gadu
10.	Ja pieņemts lēmums par atteikumu, lūdzu to paziņot	☐ uz 4. punktā norādīto e-pasta adresi ☐ pa pastu uz 5. punktā norādīto adresi ☐ Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā

Ja pieņemts lēmums par atteikumu, lūdzu atmaksāt patentmaksu vai samazināto patentmaksu uz norēķinu kontu Nr.

L	V	1	0	H	A	B	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Datums 2018. gada 18. jūnijā

Iesniedzējs _____

Ieņēmumu uzskaitē

Ja samazinātās patentmaksas maksātājam par kādu darījumu nav ārējā attaisnojuma dokumenta, iekšējo attaisnojuma dokumentu var negatavot, bet ieņēmumu uzskaites **reģistrā norāda informāciju par darījuma dalībnieku**, ja to iespējams identificēt.

Ja darījuma dalībnieku identificēt nav iespējams (piemēram, ienākumi gūti, pārdodot produkciju tirgū), ieņēmumu uzskaites reģistrā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, darījuma aprakstu, darījuma summu par dienā vai nedēļā gūto ieņēmumu kopsummu.

Ieņēmumu uzskaites **reģistru uzglabā piecus gadus** no dienas, kad tajā izdarīts pēdējais ieraksts. Ja ieņēmumu uzskaites reģistru kārtu papīra reģistra veidā, tā lapas numurē no taksācijas gada sākuma augošā secībā, cauruklo, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu.

Patentmaksas piemērošanas kārtība

Patentmaksu maksā par vienu, trim vai sešiem kalendāra mēnešiem vai vienu kalendāra gadu.

Ja cilvēks veic saimniecisko darbību **gan Rīgā, gan citas pašvaldības teritorijā**, patentmaksa ir 100 eiro mēnesī, kā tas ir noteikts Rīgā.

Patentmaksu vai samazināto patentmaksu ieskaita:

Saņēmējs:	Valsts kase (budžeta maksājumi)
Reģistrācijas numurs:	90000050138
Konts (IBAN):	LV61TREL1060000710000
BIC kods:	TRELLV22

Iesniegumu iesniedz un patentmaksu vai samazināto **patentmaksu samaksā ne vēlāk kā septiņas darbdienu pirms konkrētā perioda** (kalendāra mēneša vai kalendāra gada), kad paredzēts sākt patentmaksas vai samazinātās patentmaksas piemērošanu.

7. piemērs

Koka rotaļlietu izgatavotājs Kārlis Z. vēlas reģistrēties patentmaksas veikšanai no 01.12.2019. līdz 31.12.2019. Iesniegums Valsts ieņēmumu dienestam par reģistrāciju Kārlim Z. ir jāiesniedz līdz 21.11.2019. un divu darba dienu laikā pēc iesnieguma iesniegšanas jāsamaksā patentmaksā.

Valsts ieņēmumu dienests **piecu darbdienu laikā** pēc iesnieguma un patentmaksas saņemšanas **izvērtē iesniegumu** un reģistrē fizisko personu par patentmaksas maksātāju uz laikposmu, par kuru saņemta patentmaksā, vai pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt.

Lēmumu par atteikumu reģistrēt personu par patentmaksas maksātāju Valsts ieņēmumu dienests paziņo fiziskajai personai vienas darbdienu laikā Elektroniskās deklarēšanas sistēmā vai nosūtot lēmumu uz iesniegumā norādīto e-pasta vai pasta adresi.

Patentmaksā un samazinātā **patentmaksā nav atmaksājama**, izņemot gadījumu, ja Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt cilvēku.

Ja Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt cilvēku par patentmaksas maksātāju, Valsts ieņēmumu dienests divu darbdienu laikā pēc iesnieguma izskatīšanas termiņa (piecas darba dienas) beigām atmaksā cilvēkam patentmaksu, pārskaitot to uz iesniegumā norādīto norēķina kontu, kā arī paziņo par to cilvēkam.

Patentmaksas maksātājs ir tiesīgs veikt saimniecisko darbību, par kuru maksā patentmaksu, **sākot ar attiecīgā ieraksta izdarīšanas dienu** nodokļu maksātāju reģistrā.

8. piemērs

Kārlis Z. 27.06.2019. iesniedza iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestam par reģistrāciju patentmaksas veikšanai un 28.06.2019. samaksāja patentmaksu par vienu mēnesi. Valsts ieņēmumu dienests 03.07.2019. reģistrēja Kārlis Z. kā samazinātās patentmaksas maksātāju. Saimniecisko darbību Kārlis Z. uzsāka 02.07.2019. Par darījumiem, kas veikti līdz 03.07.2019., Kārlim Z. nav tiesību piemērot samazināto patentmaksu.

Informācija par fiziskajām personām, kas veic saimniecisko darbību kā patentmaksas maksātājas, ir pieejama publiski [šeit](#).

Saistošie normatīvie akti

- [Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
- [Ministru kabineta 2018.gada 16.janvāra noteikumi Nr. 28 "Kārtība, kādā piemērojama patentmaksā fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā, un patentmaksas apmērs" \(Latvijas Vēstnesis, 21 \(6107\), 30.01.2018\).](#)